

Tarsen, minstens het klauwlied, min of meer doorschijnend roodbruin gekleurd. Abdomen cilindrisch, als *versicolor*! Gemiddeld kleiner: 9—10 mm *alpicola* Alfk.

- ♂ ♂
1. Scutellum in het midden met een bultige verhevenheid (soms weinig duidelijk!). Thoraxrug met uitgebreide zwarte beharing. 6e Segment meestal geheel dicht wit-viltig behaard. 10½—11 mm *pyrenaea* Pér.
 - Scutellum gelijkmatig gewelfd, zonder verhevenheid. Thoraxrug meestal zonder uitgebreide zwarte beharing. 6e Segment hoogstens langs de randen wat wit-viltig behaard. Gemiddeld kleiner: 7—10 mm 2
 2. De lange randbeeharing op de sternieten is zó ijl, dat zij geen duidelijke aaneengesloten bandjes vormt. Ook de haarbandjes op de tergieten minder ontwikkeld, ijler en breder onderbroken *versicolor* Smith
 - De randbeeharing der voorste sternieten vormt duidelijke aaneengesloten bandjes. Ook de haarbandjes op de tergieten sterker ontwikkeld, vooral op het 4e en 5e tergiet weinig of niet onderbroken 3
 3. Tarsen min of meer doorschijnend roodgeel (meestal sterker dan bij de ♀ ♀!). Gemiddeld kleiner: 7—8 mm *alpicola* Alfk.
 - Tarsen zwart, hoogstens aan de uiterste randen wat bruin doorschijnend. Gemiddeld groter: 8—10 mm *centuncularis* (L.)

Literatuur

- BOUWMAN, B. E., 1924, Onze Behangersbijen (Megachile) — Lev. Natuur 29: 172—178.
- CRÈVECOEUR, A. en VAN HOEGAERDEN, A., 1950, Note sur la nidification de *Megachile pyrenaea* Pérez — Bull. Ann. Soc. ent. Belg. 86: 233—235.
- NIEMELÄ, P., 1936, Mitteilungen über die Apiden Finnlands. 1. Die Gattung *Megachile* Latr. — Ann. ent. Fenn. 2: 233—235.
- STÖCKHERT, F. K., 1932, Die Bienen Frankens — Dtsch. ent. Z. 1932 (Beih.).
- Udenhout, December 1951.

Papilio coon F. Op de 103de Zomervergadering der Nederlandsche Entomologische Vereeniging gehouden te Norg (Dr.) op 3 Juli 1948 deelde Prof. TOXOPEUS iets mede over de samenstelling der Javaanse vlinderfauna. Hierin zegt hij o.a.:

„Bij *Papilio coon* zal men nooit van een droge-tijdsvorm kunnen spreken, want in de droge tijd vliegt *coon* niet. Als deze (*coon*) dus een verandering te zien geeft, moet die aan andere oorzaken liggen”.

Helaas kwamen deze mededelingen eerst in mijn bezit toen de droge tijd op W.-Java al bijna ten einde was, maar ik meende mij toch te herinneren, dat ik in Juli en Augustus 1949 *coon* in Depok had zien vliegen en ik er zelfs een paar had buitgemaakt. Dezer dagen kreeg ik gelegenheid mijn opgeborgen vlinders eens door te kijken, waarbij ik de volgende data kon noteren:

Depok, 8 Mei 1949 (1 ex.)

Depok, 26 Juni 1949 (1 ex.)

Depok, 17 Juli 1949 (3 exx.)

Depok, 14 Aug. 1949 (1 ex.)

Depok, 21 Aug. 1949 (3 exx. waaronder 1 vers)

Depok, 28 Aug. 1949 (1 vers ex.).

Uit deze gegevens, vooral de aanwezigheid van verse exx. in Augustus, mag de conclusie getrokken worden dat althans in W.-Java *coon* in de droge tijd voorkomt. De conclusie, dat veranderingen uitsluitend aan andere dan droge-tijdfactoren moeten worden toegeschreven, hoeft dus voor W.-Java niet op te gaan.

Volgens mededeling van de Heer TOXOPEUS was zijn conclusie gebaseerd op gegevens van *coon* op O.-Java. De vraag rijst dus, of *coon* zich op O.-Java anders gedraagt dan op W.-Java. Meer gegevens zullen nodig zijn om deze vraag te beantwoorden.

C. M. C. BROUERIUS VAN NIDEK, Vogelkersstraat 28, Bussum.